

5e Predikatie over Romeinen 8:1b, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 13 november 1955 te Den Haag

Gezongen: Psalm 16:1 en 2.

Gelezen: De Wet des Heeren; Romeinen 8:1-17.

Gebod:

Heere, Gij zegt het ons duidelijk door Uw Woord en door het getuigenis Uwer Kerk, en daarvoor komt U toe de lof, de dank en de ere. Maar tegelijkertijd moeten we bekennen dat wij, hoe duidelijk ook alles moge zijn, er geen verstand van hebben, en er geen hart voor hebben. Ach, doe ons twee dingen verstaan: wat Gij zijt en doet, en wat wij zijn en wat door ons wordt gedaan.

Gij hebt ons bewaard, gezegend en bewelddadigd, zodat we het voorrecht, het nooit te waarden voorrecht mogen genieten van aan deze plaats nog gedurende enige ogenblikken te mogen doorbrengen. Waar, Heere, is het beter in de wereld? "Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot, o HEER' der legerscharen God, zijn mij Uw huis- en tempelzangen".

Geef ons te spreken wat waarachtig is, en ook door U, gereinigd van het zondige, zal worden aangemerkt als een dienst U betoond en onze naaste bewezen.

Doe ons dan ook aandachtige harten hebben, en laat het niet weggenomen worden door de zorgvuldigheden des levens of door andere dingen, maar doe ons met Maria de dingen bewaren en in ons hart overdenken, niet voor een ogenblik, maar gestadig, want de prediking bevat de zaligheid. En zo wij van deze zaligheid geen gebruik zullen hebben gemaakt, dan zullen we ook niet vrijuit gaan. Met onze voeten zouden we dan vertreden hebben wat tot onze eeuwige vrede had moeten dienen.

Gedenk onze zieken. Gedenk Uw Kerk over de ganse aarde. Is ze klein, is ze onzichtbaar nagenoeg, ze is er en ze zal blijven. En eenmaal zal ze er ook niet meer zijn, en dan zal het einde gekomen zijn.

Gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie, de volkeren. Alles is in de war, en het is nooit anders geweest en het zal nimmer anders worden. De wereld ligt in het boze, en van nature zoekt een ieder mens verwoesting, verwoesting van zijn eigen leven en van dat van de ander, verwoesting van het geheel. We kunnen niet anders en we willen niet anders; we verkiezen het. Ieder mens verkiest de kwade weg.

Maar Gij hebt een arm met macht; Uw hand heeft groot vermogen. Gij kunt ons in het hart grijpen, en ons dat alles doen zien, en ons doen wederkeren. Want wederkeren is mogelijk, althans zolang men aan deze zijde van het graf is; daarna niet meer.

Amen.

Gezongen: Psalm 16:3.

Ge weet dat we de laatste rustdagen gesproken hebben over het tweede gedeelte van het eerste vers van Romeinen 8:

“Die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest”.

Ook in deze ogenblikken vragen wij voor deze woorden uw aandacht. In zijn geheel luidt het eerste vers: “Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest”. Nu kan een mens – dat weten we allen wel – het er gemakkelijk voor houden dat hij gelooft, in Christus is, een begenadigd mens is. Maar nu noemt de apostel in het tweede gedeelte van de tekst het karakter van deze mens. Hij is iemand die niet naar het vlees, maar naar de Geest wandelt. Dus deze woorden: *“Die niet naar het vlees, maar naar den Geest wandelt”*, bevatten het geheel van het christelijke leven, het nieuwe leven.

Als iemand in Christus is, dan heeft hij – ik heb het u reeds gezegd, maar het kan nooit genoeg herhaald worden – dan heeft hij in Christus de vergeving van al zijn zonden. Deze zonden zijn weg en zullen nooit meer voor den dag komen. En met deze weldaad bezit hij een andere, deze: hij heeft een recht, een recht op tijdelijke, geestelijke en eeuwige goederen. En de uitoefening van dat recht is zijn komen, zijn naderen tot God in en door de Heere Jezus Christus. O God, ons Schild, aanschouw het aangezicht Uws Gezalfden (Ps. 84:10). En zo wil de Heere erom verzocht worden.

Die in Christus is, is ook een wedergeboren mens, een mens voor wie alles nieuw geworden is, voor wie bestaan een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont (2 Petr. 3:13). Niet zodra is iemand door een waarachtig geloof in Christus gekomen, of hij ziet, hij ziet wat hij nooit zag. Hij ziet vele dingen die hij niet had gekend, en onder al deze dingen ziet hij de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont. Daarom, als hij iemand tegenkomt die zegt dat hij aan al deze dingen twijfelt, dan lacht hij, dan lacht hij heilig, zoals God ook heilig lacht, Psalm 2 (vs. 4). En hij wil graag zich in de weg stellen om erover te spreken, maar zijn er geen oren voor en is er geen hart voor, dan keert hij zich om, en gaat als dezelfde zijn weg. Goed verstaan? Versta het goed, want u zult er nog mee te maken krijgen, hier of in de eeuwigheid.

Die in Christus is, staat nu tegenover alles anders. Zijn beginsel is niet meer uit hem, maar uit God. Hij heeft een geheel andere waardering van alles. Hij staat anders tegenover het leven, tegenover het ganse leven. Bij deze dingen mochten we u de vorige week bepalen. En nu willen we zoeken verder te gaan.

Die in Christus is, staat anders tegenover de dood. Ik zei zo-even: hij staat anders tegenover het leven. Maar hij staat ook anders tegenover de dood. Ik hoef u niet te zeggen wat de dood is, en toch weten we geen van allen wat de dood is, maar wij zien

de dood, tenminste de lichamelijke dood. En wij zien de geestelijke dood als wijzelf niet meer geestelijk dood zijn, anders merken we van deze dood niets op. Maar van de eeuwige dood weten we niets – ja, toch, daar zien we ook nog wel iets van: in de wroeging die somtijds bij een mens gevonden wordt, want dat is een deel van de eeuwige dood. De wroeging van de consciëntie heeft niets met de bekering te maken.

Er is drieërlei dood – maar tenslotte dood. Er is een lichamelijke dood, en aan deze dood zijn we allen onderworpen: we sterven. Ik ben nu oud geworden, maar het is niet gezegd dat u dit ook zult worden. Het is de mens gezet te sterven, en daarna het oordeel (Hebr. 9:27). Hebt u de moed om de dood af te wachten? Ge zult bedrogen uitkomen.

En dan is er een geestelijke dood, en in deze dood zijn we allen geboren. Dán is een mens dood, wanneer hij het beeld en de gerechtigheid Gods mist.

En eindelijk is er een eeuwige dood. De eeuwige dood is de eeuwige scheiding van God en van de Zijnen. Misschien denkt u – in ieder geval wordt er zo wel gedacht – het komt me voor dat dat toch wel te dragen zal zijn, want ik heb God nooit gemist. Nee, maar in deze eeuwige scheiding van God zal een gemis van alle dingen begrepen blijken te zijn. Want misschien staat u er niet bij stil, maar u hebt dagelijks de menigvuldige blijken van Gods goedheid: gezondheid, dat u werken kunt, dat u uw dagelijks brood ontvangt, enzovoort, enzovoort. Dat zal daar niet wezen. Daar zal niets zijn, behalve een God Die u uw ganse leven bespot hebt, en het schuldbesef. Er zijn ook hier mensen met een schuldbesef – dat heeft ook niets met de bekering te maken – met een schuldbesef, en niemand kan deze mensen helpen. Dat moet maar weer zo worden weggenomen; en als dit niet gebeurt, dan sterven ze omdat hun geesten verkwijnen, en ze het tenslotte moeten opgeven. Maar dat is nog niets bij wat het in de eeuwigheid zijn zal, bij het schuldbesef dat in de eeuwigheid er zal wezen.

Wanneer nu een mens in Christus is, gelooft dus, waarlijk gelooft, een oprecht geloof bezit, dan is hij niet meer geestelijk dood. Wat is er met hem gebeurd? Hij is opgestaan uit zijn geestelijke dood. Wie zo'n opstanding kent, die is niet meer geestelijk dood, hij is opgestaan uit de geestelijke dood. “De ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven”, zo vindt u in het Evangelie van Johannes (Joh. 5:25).

De eeuwige dood staat iemand die in Christus is, niet te wachten, want zijn “leven is met Christus verborgen in God” (Kol. 3:3). Dat leven wordt bewaard: het wordt hier onderhouden, en in de eeuwigheid zal het er ook zijn. Alleen, het zal daar niet meer wezen door het geloof, maar door het onmiddellijk aanschouwen van God. En als u weet wat dat veroorzaakt, dan bezit u ook het eeuwige leven: de aanschouwing van God. U weet dat de Schrift hiervan spreekt: “Wij allen met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest” (2 Kor. 3:18).

Maar de lichamelijke dood – de lichamelijke dood ontkomt ook iemand die in Christus Jezus is niet. Ook hem is het gezet eenmaal te sterven. Maar hij wil sterven, *hij wil sterven*. Ik hoorde eens een vrouw van in de zeventig zeggen: “Ik wilde dat ik nog maar veertig jaar was”. En een andere vrouw op leeftijd riep eens uit: “O, de dood, de dood, de dood; ik zie zo vreselijk tegen de dood op!” Ik heb het meegemaakt dat men radeloos door het vertrek op en neer liep: “O, o, o!” Wie in Christus is, wil sterven, omdat God wil dat hij sterven zal.

De dood, de lichamelijke dood, is een oordeel. Hij zou er niet zijn als de zonde er niet was. En nu, het klinkt wat vreemd, nu is het gelukkig dat de dood er is met al zijn moeite. Veronderstel eens – het is een stelling uit het ongerijmde – veronderstel eens dat er hier geen dood en geen ziekte en geen ellende was – ik zeg nog eens: het is een stelling uit het ongerijmde – dan zou het hier eerst recht een hel wezen. Dan zou niemand, geen man en geen vrouw, geen jongen en geen meisje, een ogenblik veilig zijn. Ach, laten we het maar ronduit zeggen, we zouden elkaar dood martelen totdat wijzelf ondergingen. Dat zou een wereld zijn zonder dood en ellende. En zo’n wereld begeren we! Zo’n wereld begeren we; zulke dwazen zijn we. Och, er is geen eind aan onze dwaasheid. En als u niet bekeerd wordt, dan sterft u als zo’n dwaas.

Iemand die in Christus Jezus is wil sterven. Het is een oordeel; de dood is een oordeel, en dat oordeel heeft hij omhelsd met zijn ganse hart. Er is niet één oordeel, of een begenadigd mens omhelst het. God kan hem in eeuwigheid geen kwaad doen, terwijl we van nature zo bang voor God zijn, nietwaar? Hij mócht eens bestaan, en het mócht eens zo zijn zoals het in de Bijbel staat en door sommige predikanten wordt gezegd. De begenadigde kan door God in eeuwigheid geen kwaad worden gedaan. Hij heeft het oordeel omhelsd.

De begenadigde ziet in de dood een verlossing, *een verlossing*. Een begenadigde heeft niet zoveel met dit leven op. Misschien denkt u: “Ik ook niet”. Op grond waarvan, waarom zegt u dat? *Waarom zegt u dat?* Ten eerste zegt u dat maar voor een ogenblik, want straks roept u misschien weer uit: “Wat is het leven toch aangenaam; het is toch nog zo kwaad niet!”, zoals u dat bij de wereld horen kunt. Dwaze wereld! We zouden kunnen zeggen: de wereld is gek, en ieder mens die buiten Christus is, is het.

Somtijds wordt er naar de dood verlangd, omdat men het hier niet naar zijn zin heeft. Als een mens zelfmoord pleegt, dan betekent dit niet dat hij dit leven haat, maar hij heeft er niet van ontvangen wat hij ervan verwachtte. Zijn eisen die hij stelde aan het leven, zijn niet vervuld. En nu, in een ogenblik waarin hij van God wordt losgelaten, slaat hij de hand aan eigen leven.

De begenadigde ziet in de dood een verlossing. Waarvan? Oók van de moeilijkheden, want moeilijkheden worden hem niet bespaard. Maar laat me onmiddellijk eraan toevoegen: gelukkig niet, *gelukkig niet*. Een begenadigde vindt de moeilijkheden de beste dingen van het leven. En hij zou voor een gehele wereld niet willen dat

hij geen moeilijkheden had. Dacht u misschien dat een begenadigde die niet voelt? Er wordt gezegd dat Christus een Man van smarten zou zijn. Zie Hem in het leven, zie Hem in Gethsémané, hoor Hem aan het kruis. U dacht toch niet dat Christus iemand geweest is zonder gevoel? Dat is een begenadigde ook niet. Een begenadigde voelt de dingen doorgaans veel meer dan de wereld denkt, veel meer. Als kinderen het eens wisten, en het eens wilden weten, misschien zouden ze dan hun ouders minder verdriet aandoen. Maar ach, wat zullen we zeggen? Een mens is zo verdorven dat het niet uit te spreken is.

Maar dan: verlossing van de bestrijding, van de aanvechting. Is u al eens in aanraking geweest met de vorst der duisternis? Dan weet u er iets van, en anders zegt u misschien in uw binnenste: “Zou er wel een duivel zijn?” Pas maar op; u kunt hem nog moeten ontmoeten, pas maar op! Verlossing van de bestrijding; want een begenadigde heeft de duivel uit zijn hart geworpen, maar de duivel komt terug, zoals hij herhaaldelijk gekomen is tot de Heere Jezus, ofschoon de duivel nooit in het hart van de Heere Jezus geweest was.

Verder verlossing van de zonde. Haat u de zonde? Wees eerlijk mens, wees eerlijk! Haat u de zonde? Zou u willen dat u van dit ogenblik af nooit meer enige zonde deed? Nooit meer, al zou u eronder moeten sterven, lichamenlijk moeten sterven; zou u dát wensen? Zijn de wereld en de zonde en allerlei andere akelige dingen, zijn die alle u een last, *een last*? En zijn er gedurig ogenblikken in uw leven waarin u zingt:

Wat vreë heeft elk die Uwe Wet bemint!

– dat is: de Wet der Tien Geboden, de regel des levens voor een christen –

Zij zullen aan geen hinderpaal zich stoten.

Ik, HEER’, die al mijn blijdschap in U vindt,

Hoop op Uw heil met al Uw gunstgenoten;

’k Doe Uw geboôn oprecht en welgezind;

Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten. (Ps. 119:83)

Is u blij, onuitsprekelijk blij, wanneer de gedachte in uw hart komt aan de mogelijkheid dat u nu voor altijd van een bepaalde zonde zult verlost zijn, ofschoon dat nooit zal gebeuren aan deze zijde van het graf?

Een begenadigde ziet in de dood een doorgang tot een ander leven, niet tot een vreemd leven, maar tot een leven dat hij alreeds kent. En wat is dat leven? Nu, wij weten er niet veel van te zeggen. “Geliefden”, zegt Johannes in 1 Johannes 3, vers 2, “nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten” – wij weten! – “dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is.” En wie nu God gezien heeft, en daardoor enigermate aan Hem gelijk is geworden, die weet wat “hemel” is. De hemel is de aanschouwing Gods en de drang des harten om die God te prijzen.

Als een mens begenadigd wordt, dan roept hij uit: “O God, welk een God zijt Gij, Gij zijt een heerlijk God!”

Als God een mens begenadigt, dan laat Hij al Zijn deugden aan deze mens voorbijgaan, en ge kunt het lezen in Exodus 34 wat dit teweegbrengt. Nu zal het in de hemel wel hetzelfde wezen, maar in een veel grotere mate. Dat is in ieder geval de hemel. En wat hij nog meer is, dat zult gij dan wel ondervinden, wanneer gij het onuitsprekelijke voorrecht zult hebben van er te mogen komen. En als u er niet komt, dan zult u er ook iets van zien, maar dat wat u er dan van zult zien, dat zal tandenknersen teweegbrengen.

Gezongen: Psalm 16:4 en 5.

Gij moet u afvragen of gij in Christus zijt, of gij waarlijk een gelovige zijt, want hier komt het op aan. De vraag of iemand in Christus is, is allesbeslissend. Men is in Hem door het geloof. Wat is het geloof? U zou de moeite kunnen nemen om aan een willekeurige kerkganger of ook aan iemand die nooit naar de kerk gaat, te vragen: “Wat is het geloof?” Dan zal men doorgaans dit ten antwoord krijgen: “Geloof? Ja, geloof – wel, dan gelooft men wat er in de Bijbel staat”, of: “Men neemt aan dat de Heere Jezus voor ons gestorven is”, of: “Ja, geloof, geloof, God bestaat, en dat geloof ik en dat houd ik voor geloof”, of: “Geloof, geloof, als je je naaste goed doet, dát is het christendom”. Nu is dit allemaal onzin natuurlijk, allemaal onzin; daar is geen woord in dat van enige betekenis is.

Wat is dan het geloof? Het is niet zo moeilijk om daar iets van te zeggen, en als gevolg daarvan er dan iets van te bevroeden. U zit in de allergrootste moeilijkheden, en u hebt uzelf daarin gebracht, en u kunt uzelf niet helpen. Dat is een toestand die te begrijpen is, nietwaar? Goed, u zou natuurlijk geholpen willen worden. Maar dit niet alleen, u neemt u stellig voor, dat, mocht u eens geholpen worden, u niet meer het leven zou beginnen waardoor u zo in de ellende zijt gekomen, want u hebt de oorzaak van uw ellende nagegaan en de oorzaken ook wel gevonden. En nu hoort u dat er iemand is die u wil helpen, kan helpen, wil helpen. En nu komt u tot hem. En als nu die persoon een betrouwbaar iemand is, zijn woord houdt, dan wordt u geholpen. En meteen geeft u te kennen: “O, o, ik hoop nooit, nooit meer mij in zulke wegen te begeven als waarin ik me begeven heb, tengevolge waarvan ik in deze ellende ben gekomen”, en u dankt hem voor zijn hulp, en u gaat blij weg. Dat is het geloof.

Als iemand gelooft, dan draagt hij het vonnis in zijn geweten, het vonnis van de Wet, van de Wet der Tien Geboden: “Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen” (Gal. 3:10). Deze mens móét geholpen worden. En of hij al wel eens gemakkelijk kan bidden, en of hij al eens zo en zo gemakkelijk gesteld is geweest, hij móét geholpen worden, want dát is geen hulp, daardoor is hij niet van de vloek bevrijd.

Als een mens gelooft, dan heeft hij zeer ernstige pogingen aangewend, een week lang, een maand lang, een jaar lang, tien jaar lang, twintig jaar lang, dertig jaar lang,

enzovoort, om, ja, uit de ellende te mogen geraken. Het is hem niet gelukt, zodat hij het heeft moeten opgeven.

Als een mens gelooft, dan is hem God geopenbaard in Zijn Zoon en heeft hij in God gezien tegen Wie hij nu eigenlijk gezondigd heeft. Psalm 51: “Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in Uwe ogen” (vs. 6). En nu verneert hij zich zó diep, zó diep, want het zijn de goedertierenheden Gods die een mens tot boete brengen. Niet de ellende, niet de verwarring in zijn leven, niet tegenspoed – de goedertierenheden Gods, gezien in Christus Jezus, brengen een mens tot boete.

Als een mens gelooft, dan wordt hij onweerstaanbaar getrokken tot Hem Die Zich in zijn ziel geopenbaard heeft, en hij komt. Hij komt en hij vindt daar alles: vergeving van zonden, zo-even genoemd, recht op het leven en de vernieuwing; en tegelijkertijd verliest hij daar alles, dat is: zichzelf – goed begrepen, gij die het ervoor houdt dat u gelooft? – zichzelf! Hij werpt hier het zijne weg, nadat hij dat wat van God is, ontvangen heeft. Het is een beetje plat, maar ter verduidelijking zeg ik het toch maar: men gooit oude schoenen weg, als men nieuwe heeft.

Als iemand gelooft, dan leeft hij geheel op Christus en uit Hem. Wie niet gelooft, die leeft van zijn werk, die leeft van zijn geld, die leeft van ondersteuning. Daar is geen God in. Als iemand gelooft, dan leeft hij uit Christus, en uit de beloften die in Christus ja en in Hem amen zijn, ofschoon hij werkt. Hij werkt, en het is ook zijn lust om te werken, omdat het Gods wil is dat hij werken zal, en omdat hij een zeker genoegen in zijn werk vindt. Een mens die niet werkt, waar moet die al niet toe komen! Met recht: ledigheid is des duivels oorkussen. En als er hier iemand onder ons gevonden wordt die geen werk heeft, laat hij werk zoeken, ook wanneer het een vrouw betreft. Laat hij werk zoeken, laat hij niet in zijn kamer blijven zitten, de gemakkelijkerheid zoeken; laat hij werk zoeken, en anders is het niet te zeggen waartoe hij komen zal. En als u werk hebt, wees er dan dankbaar en erkentelijk voor dat u móógt werken. Ik vind dat hij een hard lot heeft die van zijn rente leeft, een hard lot, ofschoon hij het misschien zelf gezocht heeft. Gepensioneerden zijn niet altijd gelukkiger, nadat ze niet meer behoeften te werken. Wordt het niet dikwijls gezegd dat, wanneer iemand gepensioneerd is, hij dan dikwijls niet lang meer leeft? Hij zakt in; een mens die niet werkt, die niet aanpakt, zakt in, en is een ellendeling voor zichzelf en voor zijn naaste. De begenadigde leeft op Christus, en Die geeft het hem, maar, nog eens, hij werkt.

Als iemand begenadigd is, dan heeft hij lief. Dan heeft hij lief: hij heeft God lief, hij heeft Zijn Naam lief, hij heeft Zijn zaak lief, hij heeft Zijn eer lief, en hij zou honderdmaal liever willen dat de slagen op hem kwamen dan dat Gods Naam om zijnentwil gelasterd zou worden.

Een begenadigde heeft ook zijn naaste lief. Hij kan eerlijk gewaarworden dat hij zijn naaste respecteert. Niet de naaste die zo sympathiek is, niet de naaste die een onberispelijk leven leidt, nee, *de naaste*. “Heb God lief bovenal, en uw naaste als uzelf” – er wordt geen onderscheid gemaakt tussen mens en mens bij dit laatste – “en

uw naaste lief als uzelf”. Een begenadigd mens heeft zijn naaste lief. En hij houdt zelfs van zijn beest, want als een rechtvaardige kent hij het leven van zijn beest (Spr. 12:10).

Aan deze dingen kunt u weten of u in Christus Jezus zijt. Onderzoek het, en verricht het werk van onderzoek nauw, want we zijn door onze eigenliefde en verblindheid spoedig geneigd om het ervoor te houden.

En als u waarlijk in Christus zijt, dank God. Dank Hem iedere dag, dank Hem iedere nacht. Zoek u met Hem ter ruste te leggen en zoek met Hem op te staan. Strijd totdat u dit hebt mogen bereiken, want dit *is* te bereiken. De overwinning van alle zonden is niet te bereiken, maar dit is te bereiken. En mocht u het voorrecht hebben dat u dit kreeg te bereiken, dan zou u toch zo gelukkig u gevoelen, want nog eens: “Wat vreê heeft elk, die Uwe Wet bemint”. “Wat vreê” – de dichter kon het niet uitdrukken hoe groot, hoe lieflijk deze vrede was. “Haar paden”, staat er, “zijn lieflijkheid en vrede” (Spr. 3:17). Nee, dat is een vrede die je niet deelachtig kunt worden door je voorspoed, door je geld, je goed, door je aangenaamheden in dit leven, en nog veel minder door de zonde. Deze vrede kunt u zich alleen deelachtig maken door God te vrezen.

Vreest gij dan God! Leid een stil leven. Laat u niet zo zien onder de mensen, leid een stil leven. Hebt u buitenshuis wat te doen, dan gaat u, en anders zorgt u dat u thuis zijt, vooral als u kinderen hebt. Het is een schandelijk spel als een moeder, wanneer ze kinderen heeft, niet thuis is en thuis had kunnen wezen. Dit geldt ook de vader. Is het werk verricht, direct naar huis, en zich bezighouden met de kinderen! Doet u dat niet, dan is u een mens zonder verantwoordelijkheidsgevoel.

Zuinig leven! Als u een begenadigd mens zijt in Christus, dan moet u zuinig leven. U moet het er niet van nemen. Dat heeft geen zin; het doet u kwaad. En al hebt u vermogen gekregen, en al wordt het vermogen groter, dan hebt u *nóg* het recht niet om het ervan te nemen. En als u het toch doet, dan zult u de vreselijk schadelijke gevolgen ervan ondervinden.

En als u wat hebt – of dit nu veel of weinig is – vraag aan de Heere wat u ermee doen moet. Vraag dat, want het is het uwe niet. Straks zijt u het alles kwijt. “En wie zal het tot zich nemen?”, staat er in de Bijbel (Ps. 39:7). Dan zijn er voor u zes planken. U gaat de aarde in, en als u niet bekeerd zijt geworden in uw leven, dan staat u uit de aarde op als een vervloekte.

En als u het geloof niet bezit, Christus heeft eens gezegd: “Wat zal een mens geven tot lossing van zijn ziel? Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint en lijdt schade zijner ziel?” (Matth. 16:26). Het was alsof Hij een weegschaal in de handen had, in de ene schaal de wereld, in de andere één mensenziel. Logenstraf Christus niet; het is loutere liefde dat Hij in deze boze wereld zo gesproken heeft. Logenstraf Hem niet, maar werp u geheel op uw behoud. Gebruik er uw tijd voor. Werk, en voed uw kinderen op in de vreze Gods, besteed al uw krachten om uw roeping te vervullen.

Zondigt gij, beken uw zonden, en worstel om ze te boven te komen. En “zoek eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid”, en dan zal er nog heel wat voor u overblijven. “En al het andere zal u toegeworpen worden”, zegt de Heere Jezus (Matth. 6:33). Geloof u dat niet, geloof u niet dat dat waar is? Nee, van nature geloof geen mens het; van nature zegt een mens: “Beter één vogel in de hand dan tien in de lucht”. Dat is de wijsheid van de wereld, maar de wijsheid van het geloof is: “Zoek eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al het andere zal u toegeworpen worden”.

Bid God dat Hij u beware voor uzelf, want ge zijt geneigd om het ervoor te houden dat het al goed is. Ach, er zijn zoveel mensen die met een denkbeeldig bezit de eeuwigheid ingegaan zijn, vrome mensen. Vrome mensen, ja, die moesten wel vroom zijn, want hun vroomheid was hun grond. Nee, er is er maar Eén vroom geweest: de Heere Jezus. En wij zijn goddeloos, stuk voor stuk, zonder uitzondering. En nu moeten we als goddelozen gerechtvaardigd worden, of gerechtvaardigd zijn, niet als vrome mensen. Vrome mensen worden niet gerechtvaardigd, vrome mensen gaan te gronde; wij moeten als goddeloze mensen gerechtvaardigd zijn.

Gisteren zat ik te lezen, enige bladzijden, over het onderscheid tussen rechtvaardigmaking en heiligmaking. Ik zal u zeggen wat ik gedacht heb. Ik heb gedacht: “Ja, het is alles waar wat hier op deze bladzijden staat, maar veronderstel nu eens dat ik ze meenam ergens heen, en ze ging voorlezen”. Ik zeg tot mezelf: “Als ik aan de laatste zin gekomen was, dan zou het bijna alles al vergeten zijn”. En toen heb ik verder gedacht: “En wat nu, wat dan? Want dat onderscheid tussen rechtvaardigmaking en de heiligmaking bestaat toch!” Ik heb gezegd: “Ja, als iemand begenadigd is, dan zal hij dit onderscheid zien in zijn binnenste, het onderscheid tussen rechtvaardigmaking en heiligmaking, en dan zal hij het wéten”. En dan kan wat hij leest over een onderwerp als dit hem nog wel ten dienste komen. Maar het voornaamste, waar het op aankomt, is dat we de dingen in ons binnenste kunnen onderscheiden. En als we ze in ons binnenste kunnen onderscheiden, dan kunnen we ze ook vinden in de Bijbel. Want de Bijbel heeft in het hart van een begenadigd mens een kopie, een afdruk. En de afdruk die een begenadigd mens in zijn hart heeft, komt overeen met wat aangaande de gronden van de religie in de Bijbel gelezen wordt.

Amen.

Gebed:

Heere, leert U ons, leert U ons. Het is een belofte: “En al uw kinderen zullen van den HEERE geleerd zijn, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn”. En nu hangt het toch alleen van Uw lering af. Dat wil niet zeggen dat de middelen er niet moeten wezen, en evenmin dat ze niet moeten worden gebruikt.

We danken U dat er vanmorgen nog een middel geweest is. Het zou er niet zijn geweest, wanneer U het niet geschonken had. En we hebben wel terdege met dit mid-

del rekening te houden. En wat zou het groot zijn als het middel – hetzij een prediking, hetzij het lezen in de Heilige Schrift, hetzij iets anders – als het middel eens gebruikt werd. En het wordt gebruikt wanneer Uw Geest er Zich mee bemoeit, en het middel, wat betreft zijn inhoud, verklaart en zo krachtig maakt. Zo kon de apostel Paulus zeggen: “Ik schaam mij het Evangelie van Jezus Christus niet, want het is een *kracht* Gods, een iegelijk die gelooft”.

Wel, Heere, laat ons dan de dingen overdenken, diep overdenken – dat zijn ze op z’n minst waard – diep overdenken. Laat ons ermee bezig zijn, nacht en dag, onder ons werk – voor zover dit werk dit toelaat – en in onze ledige tijd, ermee bezig zijn. Verhinder dat we in beslag zouden worden genomen door zonde en door onbetekende gesprekken. Wil dit verhinderen. Laat ons dieper en dieper en steeds dieper komen te leven. Hoe gelukkig zouden we zijn, hoe gelukkig! Hoe gelukkig zouden we al zijn als we ons eens af konden keren van alle dingen die de wereld zo graag heeft, die een werelds mens dus zoekt. Ach, verhinder het in het leven van zo vele kinderen die hier zijn. Doe de kinderen ervan overtuigd zijn dat er dingen zijn die waardiger zijn dan wat ze zoeken, dat het in wat ze zoeken niet gevonden, in eeuwigheid niet gevonden zal worden, maar dat het wel gevonden zal worden in wat hen deze morgen voorgehouden is.

Werk onder de kinderen gehoorzaamheid aan de ouders. En werk verantwoordelijkheidsgevoel in de harten en in het leven van de ouders. Er wordt geklaagd. Er wordt geklaagd over de jeugd, Heere, over de jeugd van Nederland en van de ganse wereld. Ach, laat ons eens ophouden met klagen. En laat ons eens beginnen met werkelijk te klagen over onszelf. “Wat klaagt een levend mens,” zegt Uw Getuigenis, “een ieder klage vanwege zijn zonden”. Laat ons niet als huichelaars tegenover onze kinderen staan, alsof wij het er zo goed van hadden afgebracht. Maar laat ons staan tegenover onze kinderen als personen die in de plaats van God staan om onze kinderen op te voeden, en doe dan de kinderen het woord eens ter harte nemen: “Gij kinderen, zijt uw ouders gehoorzaam in den Heere”.

Ja, U weet het, er wordt geklaagd overal, maar men spoort de oorzaken niet op. En de oorzaken die men meent gevonden te hebben, zijn het niet. Deze worden gevonden in iets anders. Uw Woord zegt het ons: “Mijn volk heeft twee boosheden gedaan: Mij, den Springader des levenden waters, hebben zij verlaten, om zichzelf bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden”. Laat ons het diep beseffen.

Amen.

Gezongen: Psalm 16:6.

6e Predikatie over Romeinen 8:1b, uitgesproken door ds. J.P. Pauwe op 20 november 1955 te Den Haag

Gezongen: Psalm 75:3 en 4.

Gelezen: De Wet des Heeren; Mattheüs 22:1-14.

Gebed:

Het is toch erg, Heere, dat we, terwijl zulke waarschuwingen tot ons komen en zulke gegronde onderwijzingen, toch maar voort kunnen gaan, uitziende naar het genot van zichtbare en tastbare dingen, naar het genot van wereld en zonde, zonder enigszins acht te slaan op het heil van onze onsterfelijke ziel. Ach, laat het door U eens veranderd worden. Komt Gij er niet aan te pas, dan komt er ook geen verandering, en dan is ons lot voor eeuwig ongelukkig.

Het is Uw goedheid dat we nog gewaarschuwd worden. Inderdaad, we worden gewaarschuwd. We worden gewaarschuwd door Uw Woord. We worden gewaarschuwd door allerlei voorvallen. We worden gewaarschuwd door tegenspoeden en door allerlei moeilijkheden. Laat ons niet toe al deze waarschuwingen te verachten. Bekeer ons, Heere, en we zullen bekeerd zijn!

We zijn door Uw voorzienigheid met elkander aan deze plaats vergaderd, geschaard om Uw Getuigenis. Doe ons weten wat dit is. Doe ons de betekenis ervan kennen, en leer ons het rechte gebruik ervan te maken. Het zou toch heel wat wezen als het alles tegen ons moest getuigen, want deze aanklacht zou niet ophouden. Ze zou doorgaan, en we zouden roepen: "Ik had hier niet behoeven te wezen, maar toen ik op aarde was, liet ik me bekoren door allerlei dingen die van voorbijgaande aard waren, en ik was onverschillig – althans diep in mijn hart – ten aanzien van het ene nodige".

Gedenk onze zieken, hen die ernstig ziek zijn. Gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie. U weet het, het is niet zoals het zijn moest, verre daarvan. Gedenk de mensheid in haar ontzaglijke ellende, huichelarij, geveinsdheid.

O, Heere, wat zijn we diep gevallen. We vertrouwen op onszelf. We menen dat we langs kromme wegen ons doel bereiken zullen. Wat is dat doel? Dat doel is niets anders dan onze ondergang.

Wil Uw Gemeente sterken. Ze is er nog, al is ze zo goed als onzichtbaar geworden. Voeg nog eens aan haar toe die zalig worden, ook door onze dienst.

Treed niet in het gericht met ons, Heere, want ons geloof, zo we het al hebben, is zwak; en onze heiligheid, zo wij al geheiligd zijn, betekent zo weinig. Erbarm U, en wees in het midden des toorns des ontfermens gedachtig.

Amen.

Gezongen: Psalm 99:2 en 7.

We stellen ons in de weg de bespreking van het tweede gedeelte van het eerste vers van Romeinen 8 voort te zetten. Het luidt:

“Die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest”.

De apostel had vooraf laten gaan deze woorden: “Zo is er dan nu geen verdoe-
menis voor degenen die in Christus Jezus zijn”.

Zij die in Christus zijn, hun hart voor Christus hebben geopend, terwijl Christus tot hen gekomen was, zijn in het gelukkige bezit van de vergeving der zonden en van het recht op het eeuwige leven. Mogen zij zichzelf ook beschuldigen, zij zijn rechtvaardig voor God. Ze zijn ook vernieuwd. Het beeld Gods, door de zonde in het paradijs verloren, is althans bij aanvang in hen hersteld. Ze zijn niet alleen gerechtvaardigd, doch ook wedergeboren, gelijk gezegd, vernieuwd naar het beeld van God. Rechtvaardigmaking en vernieuwing – men kan ook zeggen: rechtvaardigmaking en heiligmaking, of: rechtvaardigmaking en wedergeboorte, want in de wedergeboorte wordt de mens hebbelijk geheiligd – zijn de twee voornaamste weldaden van het lijden en sterven van de Heere Jezus Christus. Ze vormen tezamen de grondgenade. Let op deze benaming, want hieruit volgt dat iemand die deze weldaden niet bezit, geen grond heeft. Als iemand geen grond heeft, zakt hij weg. En als iemand na de dood wegzakt, dan blijft hij wegzakken; dat is zijn ondergang. Rechtvaardigmaking en heiligmaking zijn niet van elkander gescheiden.

De rechtvaardigmaking hangt niet af van de heiligmaking, want voordat iemand heilig is, heeft God hem gerechtvaardigd. De heiligmaking heeft geen invloed op de rechtvaardigmaking. De rechtvaardigmaking is de omhelzing van een gerechtigheid buiten ons, de omhelzing van de gerechtigheid die Christus, God en Mens in één Persoon, door Zijn lijden en sterven heeft verworven. Deze gerechtigheid wordt ons toegerekend, en van ons omhelsd door het geloof. De heiligmaking staat hier dus geheel buiten. Het is de goddeloze, het is niet de aanvankelijk geheiligde mens, die gerechtvaardigd wordt. Wij menen dat. Wij denken er dikwijls zo over, en het is daarom dat wij op onze manier enige heiligheid zoeken deelachtig te worden. Maar dat is alles het gevolg van het gemis aan kennis. De heiligmaking heeft de geringste invloed niet op de rechtvaardigmaking, maar iedere rechtvaardigmaking is verdacht te houden, zo de heiligmaking er niet mee gepaard gaat. We kunnen zeggen dat er geen rechtvaardigmaking bestaat, zo er geen heiligmaking bij is. In de heiligmaking heeft men het bewijs dat men gerechtvaardigd is. Over deze dingen mag geen verschil zijn, en onder degenen die genade bezitten, is er ook geen verschil. Luther en Calvijn hadden verschillen, maar niet over deze zaken, want God rechtvaardigt de mens door het geloof in Christus, en Hij heiligt of reinigt de mens, wederom door het geloof in Christus Jezus.

Nu moet u goed onthouden dat beide deze zegeningen voor u en voor ieder mens volstrekt noodzakelijk zijn. In de zogenaamde kerken wordt het anders geleerd, al

worden dan somtijds ook deze uitdrukkingen gebruikt. Daar zegt men, sommigen in woorden, en anderen in daden, in gesprekken en in houding, dat lang niet allen deze weldaden deelachtig zijn, dat het grootste gedeelte van de uitverkorenen sterft en in de hemel komt, zonder het bezit van rechtvaardigmaking en heiligmaking. Het is een verdoemelijke leer!

We hebben gezegd dat degene die in Christus is, een ander beginsel heeft. Hij bezit een beginsel uit God, zodat hij leerde te zeggen: “Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen” (Rom. 11:36). Hij heeft een andere waardering van de dingen, zodat hij, om dit woord nu maar alleen aan te halen, met Jozua zegt: “Aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen” (Joz. 24:15). Daar wordt dan ook getracht om de kinderen zo eenvoudig mogelijk op te voeden, en ze te wijzen op de volstreekte noodzakelijkheid van een waarachtige bekering, door het geloof in Jezus Christus, tot God. Hij staat anders tegenover leven en dood.

Deze dingen hebben we besproken. We willen ons nu in de weg stellen om aan hetgeen we gezegd hebben nog iets toe te voegen. Er is nog veel aan toe te voegen, want deze dingen raken het wezen van het christendom. Wie in deze dingen fout is, heeft geen geestelijk begrip van het christendom.

Een mens die in Christus is, staat anders tegenover het lijden. Ik hoef u niet te zeggen dat er lijden is. Er is veel lijden, en we hebben allen ons deel ervan, de een meer, de ander minder. Maar wie er heden niet zoveel van heeft, zou er morgen weer heel veel van kunnen hebben. Er wordt terecht gezegd: “Ieder huis heeft zijn kruis; ieder hart heeft zijn smart”.

Hoe staat nu de mens die in Christus is tegenover *zijn* lijden in het bijzonder, en tegenover het lijden in het algemeen? Hij ontvangt het lijden uit de hand Gods. Denk hier veel over na, want de dingen die ik u mag zeggen, moeten overdacht worden. Of gij er nu al bij zijt om met uw verstand en oordeel te zeggen: “Ja, dat is zo”, of: “Daar is nog wel wat op af te dingen”, dat heeft allemaal geen betekenis, want geen mens weet hoe groot zijn dwaasheid is, en hoe dwaas het is om op zijn eigen woorden te vertrouwen. Een mens is niet wijs, voordat hij met een gesloten mond voor God ligt. Dan zal de Heere zijn mond wel openen, maar dan zal ook wat hij zegt wat anders zijn dan hij altijd uitgesproken had. Konden we toch maar eens leren, nietwaar? Maar we gaan straks weer aan het onze, of morgen aan het werk, of luieren, en we leren niets. We blijven precies dezelfde, en wachten de eeuwigheid af. Het is somtijds om moedeloos te worden. Werd men niet gesterkt, dan zou men het ook niet uithouden.

Job is, naar het oordeel van de wereld, diep ongelukkig gemaakt. Hij was alles kwijt. Hij had zijn kinderen verloren, zijn goed had hij niet meer, en zijn vrouw was hem een gesel. “Zegen God en sterf” (Job 2:9), zo waagde ze tot haar man te spreken – “maak aan uw leven een eind”. Het is toch nogal wat als een vrouw zo tot haar man spreekt! Wat had ze nu nog aan haar man, nu hij niets meer had? Haar man was straat-arm geworden, en aantrekkelijk was hij ook niet meer, daar hij vol zweren was. Zo

kunnen de dingen somtijds uitkomen. Ze worden met grote glans begonnen, en ze eindigen in een ontzettende ellende, vroeg of laat. Het woord van Job was dit: “Gij spreekt als een der zottinnen spreekt; ja, zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet ontvangen?” (Job 2:10). Hoe recht stond Job daar! Zo had hij nog vrede in al zijn ellende.

In Amos 3 vinden we: “Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?” (vs. 6). Toets uw houding eens aan deze waarheid! Als ge nog enig gevoel van zonde en schuld hadt, dan zoudt ge het hoofd buigen, en zeggen: “Als er één de rampzaligheid verdiend heeft, dan ben ik het”, maar u heeft geen gevoel, behalve dan bij ogenblikken, maar die zijn maar als een morgenwolk die ras verdwijnt. “Gaat niet uit den mond des Allerhoogsten het kwade en het goede?” (Klaagl. 3:38). Dat is de taal van een christen, de belijdenis van een gelovige. En als een gelovig mens ook maar enigermate recht gesteld is, dan zijn dat zijn woorden. U denkt misschien: “Ik wil dat nu wel aannemen” – hoor eens, het is onze bedoeling niet dat u het aanneemt; evenmin is er ons iets aan gelegen als u het verwerpt; want we weten, dat het beide leugen is – “ik wil dat nu wel aannemen, maar dan moet toch het lijden direct van God komen; maar als het nu komt van mensen?” Als het komt van mensen, dan komt het ook van God. Het is hetzelfde. De mensen zouden u geen kwaad kunnen doen, als het God niet behaagde om u door hen kwaad te laten doen. Ze zijn de instrumenten die God gebruikt, en nog eens, als u uzelf nagaat, dan zult u wel weten – dat hoeft dan een ander niet bekend te zijn – waarom God dezen en genen gebruikt om het u moeilijk te maken.

Die in Christus is, ziet de moeilijkheden als de gevolgen van zijn zonden. Hij heeft zonden, en hij zondigt. Bij zijn rechtvaardigmaking heeft hij dit beleden. Zie maar de Schrift en den 23e zondag van onze catechismus. Hij heeft zonden, vóór en na zijn bekering. Hij is een zondaar, hij is een groot zondaar, hij is de grootste zondaar van allen geworden. De dichter van den 130e Psalm roept hierom uit: “Zo Gij, HEERE, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?”, en in den 143e Psalm zegt hij: “Ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn”. En deze man was David, die in de Schrift wordt genoemd een man naar Gods hart.

Israël was in ballingschap. We weten wat de overheersing van een vreemd volk kan betekenen. Stad en tempel waren verwoest. Het volk klaagde. Wat zegt nu de profeet Jeremia? “Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage vanwege zijn zonden” (Klaagl. 3:39). Men bijt met de hond op de steen. Men beschuldigt de omstandigheden; men zegt: “waren de omstandigheden maar anders geweest”; men verhardt zich; men vervloekt zijn naaste, die men schuldig acht aan zijn lijden; men wenste hem of haar nooit gezien te hebben. We zouden God tot rekenschap willen dwingen, want waarom, waarom moet ik dat alles lijden? Men verwerpt alle godsdienst. Men zegt: “Is dat een God van liefde?” Men geeft zich over aan de zonde, sommigen aan sterke drank, en er zijn er die de hand slaan aan eigen leven. Wat u nú niet doet, waar-

aan u nu zelfs niet dént, u kunt er binnen korte tijd toe gekomen zijn, want weet u dat u, zolang als u buiten Christus zijt, geen enkel houvast hebt? Als God ophoudt Zijn algemene goedheid te laten werken ten opzichte van u, dan is u terstond in de verdoemenis, gij die buiten Christus zijt. Nu gaat ge daar nog heen; ge komt thuis en ge geniet; en ge neemt er dikwijls veel te veel van, zóveel, dat het een schande is dat men zich zoveel luxe permitteert; gij gaat aan uw werk – totdat er Eén spreekt, en dit spreken is dan uw verderf, waarin een heilig en rechtvaardig God lachen zal. Neem de tijd des levens waar!

We breken hier af om nog tijd over te houden voor iets anders. We zingen echter vooraf Psalm 103:4 en 5.

Weet u dat er herstel mogelijk is? Herstel uit onze gevallen toestand? Herstel is mogelijk, en daarom behoeft niemand te menen dat zijn lot van zondaar bezegeld zou zijn. Herstel is mogelijk.

Dit herstel is een opbouw van iets nieuws, geen herstel van het oude. Men is begonnen aan het herstel van een huis, en menigmaal schudt men het hoofd. Hier is ook al een zwakke plek, daar ook. En ten slotte komt men tot de conclusie dat het huis moet afgebroken worden, met de grond gelijk. Zo is het in de bekering. Alles moet afgebroken worden, zodat er ook niets meer over is dat waard is om behouden te blijven en eventueel gebruikt te worden voor het nieuwe huis. In het nieuwe komt niets van het oude! Gij moet dus uw leven totaal laten afbreken, en dat is het werk des Heiligen Geestes door de Wet. Die bevliegingen die een mens soms heeft, hebben geen waarde, want ieder mens die onder de Waarheid komt, of zelfs de mens die daar niet komt, heeft wel eens ogenblikken van inkeer. Het is dan ook zó weer voorbij. Zo heeft er geen afbraak plaats, en waar geen afbraak plaatsheeft, daar wordt niet gebouwd. Men moet voortdurend daarin bezig zijn, nacht en dag, en men moet dan bezig zijn met behulp van middelen. Het beste middel is de Wet van God, de Wet der Tien Geboden, de Wet als een Verbond, en zeker kan het geen kwaad wanneer men dan gebruikmaakt van een goede uitlegging van de Wet. Als u vraagt wat een goede uitlegging van de Wet is, dan antwoord ik: een goede uitlegging is daar waar men niet alleen de letter, maar ook de geest van de Wet verklaart, en als de geest van de Wet verklaard wordt, dan wordt men pas overtuigd van zonde, van zonde omdat men niet geloofd heeft.

Door het Evangelie bouwt de Heere op. Wanneer Hij dit doet, komt het nieuwe. “Zie, het is alles nieuw geworden” (2 Kor. 5:17), zegt de apostel Paulus. Nieuw in het verstand, nieuw in het gemoed, in de wil, in de hartstochten, nieuw in het oordeel, nieuw in de consciëntie, nieuw in alles. De verandering is zo groot, dat niemand deze verandering kan ondergaan zonder te weten dat hij ze ondergaat. Er is dus nodig een degelijke overtuiging van zonden, en hier moet men nergens blijven steken en aan niets blijven hangen, maar het moet een oprechte belijdenis worden: “Ik heb de dood verdiend, niets anders; en er is niets aan of in mij dat waard is om bewaard te blijven;

noch in de hemel, noch op de aarde hoor ik thuis; ik hoor thuis in de rampzaligheid”. Waar de rechte overtuiging is, daar is men de oorzaak geworden van de kruisiging van Christus. “Alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven” (Openb. 1:7). Waar men dit ziet, daar is de droefheid door de Wet geëindigd in een droefheid door het Evangelie. Daar is een Evangelische droefheid, en het is van deze droefheid, dat de apostel schrijft in 2 Korinthe 7 dat ze een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid (vs. 10). Waar een degelijke overtuiging van zonden is door de Wet en het Evangelie, daar komt méér. Daar komt ook de aanvatting van het heil, van Christus, en van al wat door Hem is verworven, en dan bekeert men zich tot God, en men geeft zich aan de Heere. Evenals Saulus van Tarsen bidt men: “Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?” (Hand. 9:6). Nu staat men alleen in de wereld, maar met God. En nu kunnen de mensen ons geen goed doen en ook geen kwaad doen, maar God kan wel de mensen gebruiken om ons goed of kwaad te doen. Maar het is God alleen. Dat is het geloof. Dit geloof doet spreken: “Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!” (Ps. 73:25). Zo moet ons leven zijn, wil het het beeld Gods vertonen. Ons leven moet dus zijn: sterven en leven, zoals ik dat de vorige Rustdag heb gezegd – sterven aan al het eigen, alle dag sterven.

Wij moeten eropuit zijn om het eigen niet te laten leven, want het gebeurt niet terwijl er geen hand uitgestoken wordt – dat is in de rechtvaardigmaking; daar heeft men geen hand uitgestoken – maar de Heere Jezus heeft gezegd: “Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen (zeg Ik u) zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen” (Luk. 13:24). Dacht u ook maar een ogenblik dat het zou gaan zonder dagelijkse strijd? Wie zonder dagelijkse strijd is tegen de zonde en tegen zichzelf, wordt een prooi van zichzelf, van de vorst der duisternis en van de zonde. Al zou hij ook van een bekering iets kunnen zeggen, zijn leven heeft de minste waarde niet, noch voor God, noch voor den naaste, en ook niet voor hemzelf. Daarom: “Strijdt om in te gaan; want velen (zeg Ik u) zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen”.

Gij moet grijpen, grijpen naar het heil. En dit grijpen moet veroorzaakt worden door de nood. Heeft u deze week nood gehad, nood gevoeld? Hoe heeft u nu eigenlijk deze week geleefd? Is er nood geweest? Ge hebt misschien lust in dit en lust in dat gehad. Wellicht hebt gij vele dingen nagejaagd, en u allerlei luxe gepermitteerd, luxe die u niet eens toekwam! Is er nood geweest? U zijt in nood van verloren te gaan! Het aangrijpen van Christus moet door de nood bewerkstelligd worden. “Die in den nood uw Redder is geweest” (Ps. 103:2 ber.). Al is het dat uw eerste greep de rechte greep nog niet zal wezen, dan zult u toch door die eerste greep wat leren, als u er maar acht op slaat, en bij elke volgende greep zult u wat leren, totdat ge eens gegrepen wordt! Dan is het geschied, dan is u niet meer op ’s vijands bodem, maar u zijt terechtgekomen in Immanuëls land! Als u zich in dit heil moogt verheugen, weet dan dat het nu begonnen is, nog maar *begonnen* is.

Weet verder dat er een tijd zal komen waarin de zonde zo geweldig zal gaan razen, dat het een wonder zal zijn voor u dat ge niet nóg in de afgrond terecht komt. Maar als dit het geval mocht zijn, vroeger of later, vestig dan uw oog op de belofte, en zie dat u met de belofte werkt. Zeg niet: “Ja, maar ik ben toch bekeerd; en nu ik eenmaal bekeerd ben, zal ik niet verloren kunnen gaan”, want dat is zeker het woord van de huichelaar, maar u moet werken met de belofte. Als u werkelijk begenadigd zijt, dan heeft u in uw leven een ogenblik gehad waarin u vóór u zag een in Jezus Christus gevend God. Die God is niet veranderd. Gij hebt uzelf Hem na de begenadiging onwaardig gemaakt, maar Hij is niet veranderd. Dit gezicht moet u voor ogen houden, als u aan de rand van de afgrond mocht gekomen zijn vanwege uw zonden. Dan zult gij het niet doen, en uw bekering zal het ook niet doen, maar de belofte Gods, de zwangere belofte Gods, zo zouden we kunnen zeggen, de belofte Gods, die vol is van goedheid en vergevende genade.

Grijp naar het eeuwige leven en leef gelukkig, toehoorders, in de gunst Gods.

Amen.

Gebed:

Wilt U, Heere, er nog aan toevoegen, en wilt U er gedurig aan toevoegen, want deze velden zijn niet te overzien. Maar laat ons door Uw genade er de hoogste prijs op stellen dat wij deze dingen verstaan. Verstaan we ze niet, laat het ons een zware last wezen, een niet te dragen last. Want er is uitkomst, er is uitkomst boven bidden en boven denken, er is uitkomst tegen de dood. Dat is van U, niet van ons! Waar Gij in Christus de wereld met Uzelf verzoenende waart, hun zonden hun niet toerekenende, waar Gij gekomen zijt en komt met het aanbod van genade, ach, laat ons geen afwerende beweging maken, maar doe ons met de vaste hand des geloofs dit aanbod aangrijpen. We zouden gelukkig zijn, terwijl we anders ongelukkig zullen zijn, diep en diep ongelukkig.

Mogen we genade bezitten, laat ons eens zien hoeveel er ontbreekt – niet aan de rechtvaardigmaking, want aan Uw gerechtigheid ontbreekt niets; de rechtvaardigmaking, ook van de zwakke in het geloof, is een volkomen werk – maar aan de heiligmaking. Laat ons daar eens iets van zien. Wil ons haar verklaren, en zo Gij ons daarbij een eerlijk hart geeft, een oprecht hart, dan zullen we wel zien wat er ontbreekt, hoeveel er ontbreekt, dat er bijna nog niets van aanwezig is. Laat er eens een ander leven komen onder Uw overblijfsel, ook hier. We hebben het allen nodig.

Gedenk ons het overige van de dag. Wil ons op de weg bewaren en beveiligen. Geef ons te doen naar de vermaningen van de prediking en naar de vermaningen van Uw Woord.

Amen.

Gezongen: Psalm 85:3.

Predikatie over Lukas 1:46, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 14 december 1955 te Den Haag

Gezongen: Psalm 68:10 en 17.

Gelezen: Lukas 1:46-56.

Gebed:

En zalig is hij die geloofd heeft. Laat ons dit diep overdenken, nagaan met ons ganse hart wat daarin gezegd wordt, wat dit geloof is, en hoe het komt dat de zaligheid er onlosmakelijk aan verbonden is. Uw Woord is toch zo groot, zo heerlijk! U wordt er in toegebracht de lof en de eer en de dankzegging, en de mens wordt op zijn plaats gezet. Wie dit nu door de genade des Heiligen Geestes mag verstaan, hij verhoogt U, en hij vernedert zichzelf, en hij vindt dat hij zich niet diep genoeg kan vernederen.

Ach, ontferm U onzer. We zijn diep ongelukkig van onszelf, omdat we de zonde vasthouden, omdat we ons door U niet willen laten leiden en ons niet willen laten brengen in Uw effen recht.

Gij hebt ons bewaard, en we zijn nog die we zijn. Wat een lankmoedigheid, Heere, betoont Gij door mensen als wij te dragen. Wat hebt Gij in ons niet te dragen. Niets wordt in ons gevonden, of het zal ook door óns eenmaal als nietig verklaard worden, gelijk Gij het altijd gedaan hebt en nu ook doet. En nu het woelen en het werken om er onderuit te kunnen komen, om rechtvaardigingen te vinden, zonder eraan te denken dat we hierdoor U onteren, maar ook ons eigen ongeluk werken.

Heere, leer ons zien, onszelf kennen, en leer ons U kennen. Grote dingen zouden ons dan openbaar worden, en we zouden enige heilige tranen storten over onszelf en over het onze.

Geef Gij te spreken, nu we weer met elkander hier mogen zijn. Het bestaat in niets anders dan in Waarheid. Laat ons niet trachten het op de een of andere manier aantrekkelijk te maken, ofschoon de Waarheid aantrekkelijk is, onmisbaar, schoon, U verheerlijkend, zielzaligend. Geef ons dan te spreken, en doe ons luisteren, horen wat de Geest tot de Gemeente zegt.

Gedenk onze zieken, rouwdragenden en verpleegden. Wil Uw Gemeente sterken in het allerheiligst geloof. Alleen daardoor staat ze.

Wil U ontfermen over land en volk, over het koninklijke huis en de regering, over een mensdom dat zich van U heeft afgekeerd, en zegt: "Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust".

Amen.

Gezongen: Psalm 147:1.

Op 23 november spraken we over het 47e vers van Lukas 1: “En mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker”.* Wij hadden toen het voornemen om in deze dienst uw aandacht te vragen voor het 46e vers: “En Maria zeide: Mijn ziel maakt groot den Heere”. We hebben echter eerst gesproken over het 47e vers: “En mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker”, omdat niemand in staat is om God groot te maken – daar wordt in het 46e vers van gesproken, nietwaar, “Mijn ziel maakt groot den Heere” – omdat niemand, zeg ik, in staat is om God groot te maken, als hij niet geleerd heeft zich te verheugen in God als zijn Zaligmaker.

Maria was een mens als wij, in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren (Ps. 51:7). Maar Maria had genade. Ik weet niet of u bekend is wat genade te bezitten betekent. De Heere had Maria geroepen, geroepen uit een wereld die in het boze ligt en afschuwelijk is, en voor zover ze in aanraking gekomen is met het Evangelie slechter dan de duivel. Hij had haar overtuigd – want zolang als een mens niet overtuigd is geworden van zonde, is er bij hem geen plaats voor de genade; en er is ook geen behoefte aan – Hij had haar Zichzelf bekendgemaakt, en toen was het met Maria gedaan. Er was een andere Maria opgestaan, en de Maria die er geweest was, had ze in de dood gegeven, want ze had gezien dat het alles doodwaardig was. Dat is genade te bezitten. En u moogt onderzoeken of u deze dingen, of *uw hart* deze dingen verstaat.

Nu was Maria bestemd om een bijzondere plaats in dit leven in te nemen. Het voorrecht om op enigerlei wijze een bijzondere plaats in het leven in te nemen, is niet voor allen weggelegd. Het was Judas' taak om Christus te verraden, en ik weet niet of u erachter zijt gekomen wat uw taak in het leven is, waar u voor zijt geboren, en wat uw roeping is. Aan de Mariaverering van de roomse kerk doen wij niet mee; die is tegen de Schrift en belachelijk. En als Maria op aarde was, dan zou zij deze dwaasheid tegenspreken, zo krachtig als zij zou kunnen.

Maria had een moeilijk leven. We kunnen gerust zeggen dat Maria een zwaar leven had. Ze droeg een geheim met zich om. Ze kon dit geheim niet openbaren, want had ze het gedaan, dan zou de wereld met haar gespot hebben. En Jozef zou gedacht hebben dat Maria hem wat wilde wijsmaken. Maria had ook geen vrijmoedigheid, geen opening, om iets te zeggen. Maar nu staat er in de Heilige Schrift: “Over alles wat heerlijk is, zal een beschutting wezen” (Jes. 4:5). Als er iets is dat uit God is, dan houdt het Opperwezen daarop voortdurend het oog, en tegelijkertijd leert Hij ons om zelf daar niet voor op te komen, stil onze weg te gaan. En zo staat er: “In stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn” (Jes. 30:15). Jammer dat de profeet er op moest laten volgen: “Doch gij hebt niet gewild”. Maria heeft door de genade Gods wel gewild. En nu had de Heere aan Jozef, Maria's verloofde, het bekendgemaakt, en Hij

---

* Zie Bundel 1967-'69, blz. 557 e.v.

had het ook Elisabet geopenbaard. Dat is nu het werk Gods. “Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden” (Zach. 4:6). Het gaat alles langs een effen baan. God werkt het, en Hij geeft er ons het genot, de blijdschap, de sterkte, de voordelen van. Achteraankomen, dat is de les en de roeping van een kind van God.

Wanneer nu Elisabet losgebarsten is in lof over het grote wonder dat de Heere in het lichaam van Maria gewerkt had, dan kan Maria zich ook niet meer inhouden, en ze vangt haar lofzang aan. Van deze lofzang is de tekst van vanavond het eerste vers:

“Mijn ziel maakt groot den Heere”.

“Mijn ziel”. Dat is: uit de grond, uit de diepste grond van mijn hart maak ik de Heere groot. Bij de meeste mensen gaat het werk Gods niet verder dan het verstand, en dan verstaat men nog niets. En dan kan men met deze kennis twee wegen inslaan. Men kan zijn instemming betuigen. En men kan ook tegenspreken. Maar of nu een mens instemming betuigt of tegenspreekt, dat is in de grond hetzelfde, want het is niet uit het geloof. “En al wat uit het geloof niet is, dat is zonde” (Rom. 14:23). Ook een tekst om veel over na te denken: “En al wat uit het geloof niet is, dat is zonde”.

Bij Maria was het doorgedaan, en als het werk zaligmakend is, dan doet het dit altijd. Het gaat door tot het binnenste en onderste van de ziel. Als u nu zoudt willen vragen: “Waarom kan ik weten of dat bij mij zo gegaan is”, dan zeg ik u dit: als het doorgedaan is tot in het binnenste en onderste van de ziel, dan heeft men er geen macht meer over, dan staat men machteloos. En dat is de heilzame machteloosheid. We zijn dan gekomen onder de macht van de genade, onder de macht van de Heilige Geest. Als het een diep doordringend werk is, dan wordt de persoonlijkheid aangegrepen. Deze mens staat dan niet meer op van zijn knieën, van de knieën zijns harten, zoals hij was toen hij begon. Hij is een ander mens geworden; hij is een nieuw mens geworden. Zijn verstand is verlicht geworden, en hij ziet; hij ziet wat hij nooit zag. Zijn wil is vernieuwd geworden, en hij wil wat hij altijd verworpen heeft. Zijn hart, dat geheel uitging naar de zonde, vraagt nu naar God. Zijn oordeel, dat enkel dwaasheid was, is nu rechtgezet. In zijn geweten voelt hij een onuitsprekelijke vrede, een vrede die alle verstand te boven gaat. En dat alles geschiedt in één ogenblik, in welk ogenblik men dan ontvangt twee grondweldaden: de vergeving der zonden met het recht op het leven, en de vernieuwing naar het beeld Gods of de wedergeboorte.

“Mijn ziel maakt groot den Heere”, zingt Maria. Het was zo wonderlijk voor haar geworden, zo wonderlijk. Daar had ze nu met de handen in de schoot gezeten, en ze krijgt op te merken dat God intussen voor haar gearbeid had, dat Hij, wat zij zelf niet aan het licht kon brengen, geopenbaard had aan Jozef en aan Elisabet.

“Mijn ziel maakt groot den Heere”. Jakob zei eens: Ik had niet gedacht, Jozef, dat ik uw aangezicht zou zien, maar nu laat mij de Heere ook nog uw zaad zien (Gen.

48:11). Ik had niet gedacht! Zo is het door Maria heengegaan: “Ik had niet gedacht!” Want van de grote werken Gods heeft geen mens enige voorstelling. En zoals het nu bij Maria was, zo is het bij ieder begenadigd mens. God werkt, en naarmate wij Hem kunnen laten werken, des te groter zijn Zijn werken, zodat we instemmen met de dichter van de 72e Psalm: “Hij doet wond’ren, Hij alleen!” (vs. 10 ber.). Slag op slag hoort men de mensen zeggen: “Het is een wonder”, “het zal een wonder zijn”. Die mensen weten niet wat ze zeggen, want ze weten niets van het wonder af. Het wonder is er wanneer God werkt, zaligmakend werkt in Christus. En wanneer we dan zulk een God kennen, en bespeuren dat Hij gewerkt heeft, dan, dán zeggen wij: “Het is een wonder in onz’ ogen; wij zien het, maar doorgronden ’t niet!” (Ps. 118:11 ber.).

Gezongen Psalm 147:3.

“Mijn ziel maakt groot den Heere”, zingt Maria. *“Den Heere”*, dat is de God en Vader van de Heere Jezus Christus, en in Christus Jezus de Vader van de gelovigen. De wereld, de godsdienstige evenzogoed als de goddeloze, kent God niet. Ze wil Hem niet kennen. Naar de opvatting van de vrome en goddeloze wereld treedt God de mens in de weg. En een mens wil niets in de weg getreden zien. Hij wil vrijheid en zogenaamde zelfstandigheid, zo vroeg als het maar kan. En zo werkt hij zijn ondergang, als God het niet verhoedt.

Maria wilde God wél, omdat ze Hem kende. Was Maria een ander mens dan ieder mens, of had ze bijzondere gaven? Nee, zo is het niet. Maar God had Zich aan Maria geopenbaard. En nu is er tweeërlei openbaring. Er is een openbaring door het Woord alleen, en er is een openbaring door het Woord en de Geest. Openbaring door het Woord alleen heeft de gehele wereld, voor zover ze in aanraking gekomen is met de Bijbel. De openbaring door het Woord en de Heilige Geest is een zaligmakend werk. Die alleen een openbaring hebben door het Woord, doen het met zulk een openbaring, dat wil zeggen: ze hebben God niet nodig. Als de openbaring geschiedt door het Woord en de Geest, dan doet zich een trekking voor in het hart. Men heeft een gewaarwording die men nooit had: een almachtige kracht komt over ons en grijpt ons aan en tilt ons op en brengt ons weg en plaatst ons in de gemeenschap Gods. En dan ziet een mens wat God is, hoewel in slechts geringe mate. Dat is nooit iemand overkomen, of hij is begonnen met God te loven: *“Mijn ziel maakt groot den Heere”*.

Terwijl Maria zo zingt, schrijft ze alles aan de Heere toe, en niets aan zichzelf. Ze staat of ze ligt daar als een waardeloos schepsel; in zichzelf, van zichzelf niet waard om in de hemel te komen of op de aarde te blijven, alleen maar waard in de hel te liggen. Zo ziet Maria zich daar. Maar in Christus ziet ze tegelijkertijd zich opgenomen, opgenomen van de aarde tot en in de hemel. Maria schrijft niets aan zichzelf toe. En niet alleen dat ze dat niet doet, maar ze is daarin oprecht. Want een mens kan zichzelf een zondaar noemen, en van zich getuigen dat hij onbekwaam is tot enig goed, enzo-

voort, enzovoort, en tegelijkertijd niets anders doen dan zichzelf verheffen, juist in die zogenaamd nederige of zogenaamd van nederigheid getuigende woorden. En nu moeten we weten dat God het hart aanziet, en dat wanneer wij Hem prijzen en onszelf vernederen, dat Hij het dan is Die weet of het recht is, want God heeft lust in waarheid en in het verborgene maakt Hij wijsheid bekend (Ps. 51:8).

Toehoorders, de mens is een zelfverheffer. Straks komt de Heere Jezus, Maria's Zoon, onder de mensen. Wat ziet men nu? De farizeeën en schriftgeleerden hebben altijd iets op Hem aan te merken. In de ogen van deze mensen heeft Christus nooit iets gedaan dat goed was. En zo is nu de wereld! En of deze wereld nu, evenals de farizeeën en schriftgeleerden, vroom is, of dat ze goddeloos is, er is er altijd maar Eén Die het ontgelden moet, en dat is Christus.

Simeon, die naar het schijnt in afzondering leefde, was nog eens in de tempel gekomen, natuurlijk onder de besturing Gods. En hij had toen het kindeke Jezus, dat door Maria en Jozef werd voorgesteld, in de armen genomen. En u weet welke woorden deze ziener daarbij gesproken heeft: "Zie, Deze wordt gezet tot een val en opstanding van velen in Israël, en tot een teken dat wedersproken zal worden" (Luk. 2:34). "Tot een teken dat wedersproken zal worden", dat is als een doelwit. En zo zeg ik: het is Christus Die het altijd ontgelden moet. Hebt u dat geleerd? Wie dit geleerd heeft, die heeft enigermate zijn christelijke Godsdienst geleerd. En zolang dit voor iemand bedekt is, heeft hij die Godsdienst nog niet geleerd.

De mens, zei ik, is een zelfverheffer. De kinderen kunnen niet onder de ouders staan. Ze schreien, ze roepen, ze spartelen, ze slaan somtijds. Het is hun niet naar de zin, al hebben ze ook liefhebbende ouders. Jongens en meisjes zijn "veel te laat" zelfstandig. Men wordt op de vingers gezien. Dít wordt niet toegelaten, dát wordt verboden, en men wenst dat men maar groot was of ouder, want dan zou men zélf kunnen beslissen. Die jonge meisjes en jongens weten niet dat men nooit geschikt wordt om zelf te beslissen, wanneer men niet geleerd heeft de beslissing van anderen, van anderen, te eerbiedigen en zich daaraan te onderwerpen. En met grote mensen is het alweer hetzelfde. Hoe komt dat? Wat is hiervan de oorzaak? Hebt u deze oorzaak mogen opsporen? De oorzaak is dat men twee dingen mist: zelfkennis en Godskennis. En zolang als een mens deze twee zaken niet heeft, zal hij blijven opstaan, kritiek oefenen, aanmerkingen maken.

Zelfkennis. We zijn allen gekomen beneden de ossen en de ezels, want "Een os kent zijn bezitter, en een ezel de kribbe zijns heren" (Jes. 1:3). Is ú nu beneden de ossen en de ezels gekomen? Dat is genade.

Godskennis. Als een mens God niet kent, dan komt hij er vroeg of laat achter dat hij alleen staat. Want de mensen zullen hem dan hebben prijsgegeven. En al wat hij in de wereld bezat, of trachtte te bezitten, heeft hij los moeten laten, want een mens komt alleen voor God te staan. En als er nu niemand is die het daar voor hem opneemt, dan is hij voor eeuwig verloren.

Het zou wel goed en groot zijn als we deze dingen bedachten. Laat het licht, het licht des Geestes in uw hart schijnen. De wereld komt met háár licht. Dat is duisternis; dat is bestemd om uit te gaan. Maar God is een Licht, en gans geen duisternis is in Hem (1 Joh. 1:5). Laat u van dit Licht beschijnen, en dán zult u zien. En dan zult u ook zien – maar alleen in dát licht – dat ik u vanavond niets anders gezegd heb dan wat waar is. Daarom zegt de dichter van de 36e Psalm: “In Uw licht zien wij het licht” (vs. 10). U moet zulke teksten goed onthouden, want ze zeggen het u. U verstaat ze niet, maar als God u begonnen is te leren, dan begint gij ze te verstaan. Want weet u wanneer een mens uit zijn hart zegt dat de Bijbel Gods Woord is? Weet u dat? Dat de Bijbel Gods Woord is, zegt hij wanneer het een kopie gekregen heeft in het hart. En zo was het bij de dichter van de 19e Psalm: “ ’t Is Gods Getuigenis, dat eeuwig zeker is” (vs. 4 ber.).

En nu zeg ik tegen kinderen en grote mensen: je moet niet je vooruit trachten te dringen; je moet nimmer gelijk willen hebben (alleen wanneer het over de zaak Gods gaat). Je moet de slagen op je neer laten komen en bukken, voor God opzij gaan, Hem ruimte laten. En dan, als u dat mocht gegeven worden, dan zult u eens zien wat God voor u doen zal. En ook in úw leven zal een ogenblik aanbreken waarin u zingt: “Hij doet wond’ren, Hij alleen”. En dit is dan ook de weg om de levens der heiligen een weinig te leren kennen, ook het leven van Maria. En daar zou men nu wel veel over kunnen zeggen, maar dat zou geen bewijs zijn dat men het verstond. Maar de onder-vinding van dezelfde dingen, al blijft er dan ook, gelijk vanzelf spreekt, veel verschil, leert ons verstaan wat een christen is in deze wereld.

Amen.

Gebed:

Doe ons open staan voor het waarachtige. Voor het onwaarachtige en voor de zonde en voor het schijnschoon van de wereld en van al wat buiten U is, staan wij helaas genoeg open, want dat hebben we verkozen in onze val, en we verkiezen het van onszelf nog iedere dag, elk uur en elk ogenblik. Daar doen we het dan mee, althans, we zoeken het ermee te doen. Maar op de onvrede die we daardoor hebben in ons hart, letten we niet veel. En als wij die onvrede voelen, dan trachten we eroverheen te komen, en dan wordt het woord bewaarheid: “Dit heb ik gevonden, dat God den mens goed gemaakt heeft, maar zij hebben veel vonden gezocht”.

Als we nu eens geen vonden meer hadden, hoe anders en hoeveel beter zou het dan toch gaan. Dan zouden we U rechtvaardigen, niet zo erg gelijk hebben, het gelijk ook niet meer zo zoeken. Deed men ons dan onrecht, we zouden zeggen: “Ach, in deze zaak weet ik me niet schuldig, maar in duizend andere zaken ben ik terdege schuldig. Deze heeft de Heere willen voorbijgaan, en nu bezoekt Hij mij en straft Hij mij.” Laat ons met U te doen kunnen en willen hebben. Doe ons geloven dat Gij leeft en regeert, en dat ieder die voor U opzij kan gaan, dit ook ondervindt, want een hoogmoedige kent Gij van verre, maar de nederige geeft Gij genade.

Doe, Heere, verzoening over wat we gezegd hebben, en gebruik het, hoewel het door onze zonden bevekt was, om ons wijs te maken tot zaligheid. Gebruik het om ons een andere wereld te doen zien dan welke wij zoeken. Gebruik het om ons in staat te stellen en gewillig te maken om in oprechtheid voor U opzij te gaan.

Amen.

Gezongen: Psalm 147:6.

Calvijn over Lukas 1:46-47

“Mijn ziel maakt groot den Heere, en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker”.

Hoewel de woorden “ziel” en “geest” in de Schrift verschillende betekenissen hebben, zo duiden zij, als zij met elkaar verbonden voorkomen, doorgaans de beide vermogens van onze ziel aan. Met de geest wordt het verstand bedoeld, en met de ziel de zetel van het gevoel. Willen wij de bedoeling van de heilige maagd recht vatten, zo moeten wij in het oog houden, dat wat hier in de tweede plaats genoemd wordt, eigenlijk in tijdsorde voorafgaat. Zal de wil opgewekt worden om Gode lof te zingen, zo moet noodzakelijk de geest vooraf zich verheugd hebben, zoals Jakobus zegt: “Is iemand goedsmoeds? Dat hij psalmzingt.” (Jak. 5:13). Droefheid en angst toch beklemmen eerst het hart, en dan beletten zij de mond Gods goedheid te prijzen.

Terwijl dus Maria’s geest van vreugde opspringt, geeft haar hart zich lucht in de lof Gods. Ook is het niet zonder reden dat zij, sprekende over de vreugde van haar hart, God haar Zaligmaker noemt. Want zolang het God niet als zijn Zaligmaker erkend heeft, zal het menselijk hart nimmer waarachtige en ongestoorde vreugde smaken, maar altijd met angst en zorg beladen zijn. Het is dus alleen de vaderlijke gunst Gods en het heil dat daaruit voor ons voortvloeit, die ons met blijdschap kunnen vervullen.

De gelovigen hebben dus in de eerste plaats stof tot roem dat hun heil in God gelegen is. In de tweede plaats volgt hieruit dat zij schuldig zijn Hem dank toe te brengen, wanneer Hij Zich als een goedertieren Vader aan hen geopenbaard heeft.

Het Griekse woord “sooter” (Zaligmaker) betekent iemand die niet slechts eenmaal zalig maakt, maar de werkmeester van een voortdurende verlossing is.